

(א) סנהדרין: 5 ע"ש סבירות לא: 3 (ב) ופסוקים: 5: אמת יהוה כל מי שאלמה הלכה בשמו בעולם הזה כי יוע"ע שם ובעולמות לא: 3 (ג) צ"ב קנה: לעיל פ. דה (ד) וצ"ב שם וצמה שם אמת רב מיל"א, 8) ו' ע"ה היטיב מוס' צ"ב קנה: ד"ה הכי גרים ר"מ י"א, 1) לעיל ד. נכרות כל: 1) לעיל כל (מספחה פ"ד, 8) לעיל כב: 1) לעיל ד. ומע"ה, 1) ס"א דבב, 8) ויקרא כ"ג, 8) צ"ל אשה

תורה אור השלם

1. ודברך בין השבוב הולך לדודי למישרים ידובב שפתי יעשינו:
2. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אָחֻזתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת אָמוֹ וְרָצָה אֶת עֲרֻתָהּ וְהָיָה תְרָאָה אֶת עֲרֻתוֹ חֶסֶד הוּא וְגִבְרוֹתוֹ לְעֵינֵי בְנֵי עַמֶּם עֲרֻת אָחֻזתוֹ גְּלָה עֵינֵי יִשְׂרָאֵל:

3. עֲרֻת בַּת בְּנֵי אוֹ בַת בְּתָר לֹא תִגְלֶה עֲרֻתוֹ כִּי עֲרֻתָהּ הִנְהִי יִקְרָא י"ח
4. עֲרֻת אִשָּׁה וּבִתָּה לֹא תִגְלֶה אֶת בַּת בְּתָר וְאֶת בַּת בְּתָר לֹא תִקַּח לְגִילּוֹת עֲרֻתָהּ שְׂאֵרָה וּבִתָּה וְזֶה הוּא: יִקְרָא י"ח
5. לֹא יִקַּח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אָבִיו וְלֹא יִגְדֹל בְּנֵי אָבִיו: דברים כג א
6. וְתָתֵן הָאִישׁ הַשֶּׁכֶב עִמָּה לְאִבֵּי הַיָּעַר הַחֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹ הַתְּקִיָּה לְאִשָּׁה תַחַת אֲשֶׁר עָנָה לֹא יוּכַל שְׁלִיחָה כָּל יְקָמָה: דברים כב כט

גליון הש"ס

תוס' ד"ה עריות וכו' וא"י דסברא היא וכו'. ע' לעיל ד' צ ע"ב מד"ה צמו:

הגהות הב"ח

(א) גמ' וממלא דבאנטוס כמיני מעילייה דקרא דכתיב ומן:

לעזי רש"י

פרי"ט"ה [פרומיי"ה]. להיות חסר מנחה.

האשה רבה פרק עשירי יבמות

שיאמרו דבר שמועה מפי בעולם הזה. שיהיו שפתי נעות בקצר כאלו אפי חי: **דובצום.** נעות לשון ^ו דבר שמרמז ומנבצך: **וומר.** כלי שמיניחין בו ענבים עד שמתחממין ויינו נוח לנאט כמו מכמר בישראל דתמיד נשחט (פסחים נח.). **דובצ.** היין רוחש ועו ויולא למעלה. **דובצ פריט"ה:** לא חולץ ולא

צו.

נושאין על האנוסה. איידי דמנא דהאשה רבה (לעיל 5ה). דלחן שכינת אחותה אוסרתה תנא נמי דהאי פירקא דלס אנס אשה מותר לישא קרוצומיה:

ובל היבא דאיבא איסורא דרבנן תני נושאין בבתהלה. ה"ה דה"מ למיפרכ מצרימיהא דקמי דמותר אללא דניחא ליה למיפרכ ממתמימין: **הראוי לקיחה קיחה.** מדללא כתיב בלשון שפיצה משמע דלדרשה דרך ליקוחין הוא דלמלא לכך בל למעט אונסין אלל כי יקח את אחותו הם ליכא למיטעי שר"ל קיחה אללא שפיצה דכ"ע ידעי דלחן קדושין מופסין בלחמות: **ואיפוך אנה.** דלחונסין יש לאסור יותר כיון דעצד איסורא ועצר על ומללה האלך זמנה (ויקרא יט) אלל בנישואין דללא עצד איסורא חין לאסור בקרוצומיה: **ערויות שאר כתיב בהו.** ואל"מ כיון דאיסור אשה וצמה מערות אשה וצמה לא תגלה נפקא אימא שלא אסר הכתוב אללא היכא דגלי ערות שמהין אלל נכנסה לחופה וללא נצעלה מותר לגלות ערות האמרת ואל"מ ^ו דסנרלא היא כיון דכתב שזר בקרא ועל ידי הנישואין צאה השארות:

איבעית אימא לאחור מיתה. וכנף אפיז הוא היינו כנף שראוי לאפיז צמייו: אלל

זמנין ^ו דנתרי מחמת כחישותא וזמנין דנתרי מחמת בריותא:

הדרן עלך האשה רבה

נושאין על האנוסה ועל המפוחה האונס והמפחה על הנשואה חייב

נושא ^ו אדם אנוסת אביו ומפוחת אביו אנוסת בנו ומפוחת בנו רבי יהודה אוסר באנוסת אביו ומפוחת אביו: גמ' תנינא להא דת"ר אנס אשה מותר לישא אשה ובתה ונא אסור לישא בתה ורמיניה ^ו הנמען מן האשה אסור באמה ובבתה ונא אסור: **מדרבנן תני נושאין לכתחלה כי תנן מתניתין ^ו לאחור מיתה מנא הני מילי דת"ר כבולן נאמר שכיבה וכאן נאמר קיחה לומר לך דרך ליקוחין אסרה תורה א"ל רב פפא לאביי אלא מעתה גבי אחותו דכתיב ² איש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו הכי נמי דרך קיחה הוא דאסור דרך שכיבה שרי א"ל ליקוחין כתיבי בתורה סתם הראוי לקיחה קיחה הראוי לשכיבה שכיבה רבא אמר אנס אשה מותר לישא בתה מהכא ^ו כתיב ³ ערות בת בנך או בת בתך לא תגלה הא בת בנה דידה ובת בתה דידה גלי וכתיב ⁴ ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא תקח הא כיצד כאן באונסין כאן בנשואין איפוך אנה ערויות שאר כתיב בהו בנשואין איבא שאר באונסין ליבא שאר: רבי יהודה אוסר באנוסת אביו וכו': אמר רב גידל אמר רב מאי ⁵ מעמא דרבי יהודה דכתיב ⁶ לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה אביו ולא יגלה וממאי דבאנוסה כתיב ⁶ דכתיב מעילייה דקרא ⁶ ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף ורבנן אי הוה סמיך ליה כדקאמרת השתא דלא סמיך ליה מיבעי ליה לכדרב ענן דאמר רב ענן אמר שמואל בשומרת יבם של אביו הכתוב מדבר ומאי כנף אביו כנף הראוי לאביו לא יגלה ותיפוק ליה משום דודתו לעבור עליה בשני לאוין ותיפוק ליה משום יבמה לשוק לעבור עליה בשלשה לאוין ואיבעית אימא לאחור מיתה אח**

דלא מייתי משום קטנות הוא ומחוקין ליה קטנן עד רוב שטמיו (לעיל 9). לא חולץ ולא מייבם. סריס לכו צר חללה דכמי נהקיס לחמי שם בישראל והאי לכו צר הכי הוא (נדה 100) וכל שאינו עולה ליעוס אינו עולה לחללה (רשב"ם ב"ב קנה). והיא האילונית לא חולצת ולא מתייבמת. ומשאת לכל מי שמהלה, דהמננה פטרה דכמי והיא הנטר אשך תלך, פטע לחילונות שאינה יולדת (נדה 100). הדרן עלך האשה רבה נושאין על האנוסה ועל המפוחה. דלא נאסרו קרוצות אשה על האיש אללא אם כן קידשה לנאשונה, דלשומת כמי צה וקוסה, ואיש אשך יקח את אשה ואת אמה (לעיל 10). נושא אדם אנוסת אביו ומפוחת אביו. שלא נאסרה עליו עולמית אללא אשת אביו, דכמי ערות אשת אביו, ואשת משמע ע"י אישות דקדושין (לעיל 10). אנוסת בנו ומפוחת בנו. לאו כלתו היא, דלחן כלתה אללא מקודשת ורואיה לחופה (שם). אסור ובתה ואחותה. דמפרש עממא לקמן, שמה לאחור שישא את אמה או את בתה מנה וו עמו, וצומת קמא לא הוה מיטסק בלמה ובקרוצומיה, דק"ל נשאין על האנוסה ועל המפוחה, אלל משנשא את אמה ואת בתה עומדת היננה הראשונה עליו בצרת, דתנן האונס והמפחה על הנשואה חייב (לעיל 10). הא בת בנה דידה ובת בתה דידה. שלא ילדה ממך, גלי וכתוב ערות אשה ובתה לא תגלה. משמע פין שילמה לך פין שילמה לאיש אחר (סנהדרין 68). כאן באונסין כאן בנשואין. אלל אנוסקר או מפוחה לך היא או אמה מחזר על צמה אללא אם כן ממך היא, ואם אשך היא אמה מחזר אף על צת שילמה לאיש אחר (שם ובעי"ז חגיגה יא). השתא דלא סמיך ליה. דכמי לא יקח איש את אשת אביו בנימס (לעיל 10).

עין משפט
נר מצווה

פ א ב מיי פ"ב מהל' אשפות הל' יא קמג עשין טו טושיע אה"ע סי קנה ספ"י יו וסומן קעב ספ"י ו: **פ** ג מיי שם טושי"ע שם סומן קנה ספ"י יג: **א** ד מיי פ"ב מהל' אסורי צילה הל"א סמג ללחן קב וקד (טושי"ע אה"ע סי טו ספ"י יג): **ב** ה מיי שם הל' י: **ג** ו מיי שם הל' יג (טושי"ע שם סומן טו ספ"י ה): **ד** ז ח מיי שם הל' יא (טושי"ע שם):

תוס' חד מקמאי

נושאין על האנוסה הא דתנן גירות שנתניו בנייה עמה לא חולצין ולא מורגנן משום דמחלפי מייבמין פ"י אסורין ליבם מורגנן משום דמחלפי באשת אחיו מן האם ודוקא בשוה אחים מן האב (ולא) ומן האם אבל אחותו מן האב ולא מן האם שריא ואחים מן האב ובין האם נמי דאסיר ה"מ (בב"ב דאשה) [דוקא בנישין דאנסוב לבתו דתאגריי אבל בנישם דאנסיב כשהוא עובר כוכבים לכ"ע שרי אפי' באחים מן האם והיכא דראשון הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה והשני הורתו ולידתו בקדושה חייבים כרת משום אשת אח. גמ' עובר כוכבים שהיתה הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה יש לו שאר האם ואין לו שאר האב כיצד נשא אחותו מן האם יוציא מן האב יקיים אחות אב מן האם יוציא מן האב יקיים. אח מן האם יוציא מן האב רמ"א יוציא מן האב רמ"א יוציא מן האב רמ"א ותיבא יקיים שהיה רמ"א כל ערוה שהיא משום שאר האם יוציא מן האב יקיים ומותר באשת אחיו ובאשת אחי אביו. ושאר כל הערויות מותרות לו לאתויי אשת אביו נשא אשה ובתה כונס [אחת] ומצא [אחת] ולכתלה לא יכנס:

מוסף רש"י

שפותיות דובכות. נעמו, והנאה הוא לו שדומה כמו (בבב"ב דא). יבואו ראייה שהוא בין עשרים. אלל צ"ד מלריין את הימנה לחלון וליבם, יבואו קרוצי הימנה לריה שהוא פן עשרים ומיפסק בלא חלילה ויבס (לעיל 9). והוא סריס. כלומר ונולדו בו סימני סריס, והכי מפרש צמדה צפ' יזלל דופן (נז): דלי לא נולדו לו סימני סריס אמריין האי

נושאים על האנוסה פרק אחד עשר יבמות

אח הוא ברי הוא. כל אלו המעשים לא משמיעין לך מידי אלא לתשובות הדוקים:

דדלו דווא. פי' בקונטרס פועל המשקין שדות וצערות פי' חכמים דולי מים מצורות עמוקים כלומר מצויין הכל

במכמה: מן האם ולא מן האב
כ"ע לא פליגי דאסירי. פי' דלמא אחי לאיחלופי בישראל ולעיל צ"ל שני

(דף כג. ד"ה ערוה) פירשנו:

והשני הורתו ולידתו בקדושה
אפ"ה אסור. וא"ת מאי

אפילו ארצה כיון דלידתו של ראשון בקדושה דומה שהוא אחיו גמור שדומה יותר בישראל ו"ל דמ"מ דמיא כשתי אמהות ולכן הוה ק"ד דשרי טפי וליכא למימר דלשמיעין רבותא טפי ואפי' הורתו ולידתו של ראשון שלא בקדושה דהתם יכול להיות דשרי: על

אח מאכ כו'. משלות הן ורגילים בני אדם לאומנין: **והוא בעלה דאס.** אחי מאכזי נשא את אחי היינו דיעקב אנס את אשה והוליד את נשאל ראובן את אנוסת אביו וכת יעקב אומרת כן: **וכרי הוא.** בני הוא: **שלוס עלך כרי.** שלוס לך בני: **בת אחוסך אני.** בעובד כוכבים הבא על בת בתו והוליד בן

ונמלאת זו אמו וכת אחותו שאמה של זו אחותו מן האב: **דלאי דדלו דוולא.** לבני פועל המשקין את השדות אני שאלת חידה זו: **ליפול לנו ספר פטר.** הרי נפלה לכם חידה סתומה ומוסתרת להפטר: ה"ג בר הוא ואנא בת אחוס משכחה לה בעובד כוכבים הבא על בתו: **לכו ספר פטר.** הרי נפלה לכם חידה סתומה ומוסתרת להפטר: ה"ג בר הוא ואנא בת אחוס משכחה לה בעובד כוכבים הבא על בתו: **כיוי מאת.** קוצלת אני על אחי שהוא אבי ובעלי וכן בעלי והוא בעלה דאס שהולידני מאמי והיינו נמי דהוא אב אלא לאפשי מיילי הוא: **וחור הוקן.** אביו של זה וקאמרה הך בת על אביה הכי דהוא אחיה מן האם וגם אביה הוא ובעלה שחור וכן עליה וכן בעלה שחור הוקן וכן עליה והוליד בני: **לאחוס יסמי בני כרסיה.** אלו בני הוקן שהוליד ממנה דהו אחין מאביו ובני כרמיה: **והוליד ממנה בן.** וקאמרה ליה אחות אמו אנא ואת אחי מאכ אחד אנא ואמך אחי מן אביו אחד ואנא ואבך אחי מן האם: **וקא"ל כריה דשמעון לבר כריה דלוי.** אנא ואת בני אחי בני שתי אחיות אנא ואבך בני שני אחים אנא ואמך בני שני אחים: **בתנב' לא חולצין כו'.** דלאחוס מן האב בעינן וגר אין לו שאר האב דרמנא אפקריה כורע בהמה שנאמר (יחזקאל כג) וזרמת קוסים וזרמת: **בב' נשי דהדי.** אשת אחיו ולאו משום ייבום אלא אפילו במקום בניס דקסבר אין קורבה לגר דקטן שולד דמי: **מן האם ולא מן האב דכ"ע אסיר.** דאחי לאיחלופי בישראל: **כבר אביו שדינן ליה דהא בני פלגיא קרו להו.** הלכך לא מסקי אינשי אדעתייהו שהן אחין מן האם ומידע ידעי דהאי דשרינן להו משום דאין אחוס מן האב לגר דסתם עובדת כוכבים זוהי היא ומאיש אחר הוא: **קרו להו נמי בני פלגיא.** ואמרי אינשי הני ודאי אחי נינהו וקא שרינן להו בלשם אחיו ואחי למישרי נמי בישראל כה"ג: **מ"ע לאו משום דאסירי.** משום אחוס ואשמעינן מתני' דלא שייכא בהו יבום וקיימא עליה בלשם אח: **אי אמרם בשלמא.** לא מייבמין דקתני מתני' הכי אשמעינן דאסירא לייבם היינו דקתני אפי' דאע"ג כו' ואיכא למימר

לאחוס יתמי בני ברתיא משכחת לה בעובד כוכבים הבא על אמו והוליד ממנה בת וחור ובא על אותה בת וחור וכן ובא עליה והוליד ממנה בניס אנא ואת אחי אנא ואבך אחי אנא ואמך אחי משכחת לה בעובד כוכבים הבא על אמו והוליד ממנה שתי בנות וחור ובא על אחת מהן והוליד אחי אנא ואבך בני אחי אנא וקאמרה ליה הכי אנא ואת בני לך כגון ראובן שיש לו שתי בנות ואתא שמעון וגם חדא מינייהו ואתא בר לוי וגם כ"ד מינייהו וקאמר ליה בריה דשמעון לבר בריה דלוי (כ): **בתנב' הגיורת שנתגירו בניה עמה לא חולצין ולא מייבמין אפילו הורתו של ראשון שלא בקדושה והשני הורתו ולידתו בקדושה וכן שפחה שנשתחררו בניה עמה: (גמ' בני יודן אמתא אשתחרור שרא להו רב אחא בר יעקב למינסב נשי דהרדי אמר ליה רבא והא רב ששת אסר א"ל הוא אסר ואנא שרינא מ"מ האב ולא מן האם כ"ע לא פליגי דשרי מן האם ולא מן האב כ"ע לא פליגי דאסיר כי פליגי מן האב ומן האם מאן דשרי בתר אבא שדינן דהא בני פלגיא קרו להו ורב ששת קרו להו נמי בני פלגית ואיכא דאמר פליג רב אחא בר יעקב אפילו באחין מן האם ומ"מ גר שנתגייר כקמן שנוולד דמי תנן הגיורת שנתגירו בניה עמה לא חולצין ולא מייבמין מ"מ לאו משום דאסירי לא דאינה בתורת חליצה וייבום ושריא לעלמא ואינה נמי שרו והא קתני אפילו אי אמרת בשלמא אסירי היינו דקתני אפילו דאע"ג דראשון הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה והשני הורתו ולידתו בקדושה וכשתי אמהות דמו אפילו הכי אסירי אלא אי אמרת שרו מאי אפילו דאע"ג דתרוייהו לידתן בקדושה ואתי לאיחלופי בישראל אפ"ה שרי איכא דאמרי הכי נמי מסתברא דשרו דקתני אפילו אי אמרת בשלמא שרו היינו דקתני אפילו דאע"ג דתרוייהו לידתן בקדושה דאתי לאיחלופי בישראל אפ"ה שרו אלא אי אמרת אסירי מאי אפי' דאע"ג דראשון הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה והשני הורתו ולידתו בקדושה דכשתי אמהות דמי אפילו הכי אסירי ת"ש ישני אחים תאומים גרים וכן משוחררים לא חולצין ולא מייבמין ואין חייבין משום אשת אח היתה הורתן שלא בקדושה ולידתן בקדושה לא חולצין ולא מייבמין יאבל חייבין משום אשת אח היתה הורתן ולידתן בקדושה הרי הן בישראלים לכל דבריהן קתני מיהת אין חייבין משום אשת אח חיובא ליכא הא**

דמיהו עליה כנכרית ואי צעי ליבומי מייבם אפי' הכי אסירא: **אלא אי אמרם.** מתניתין לא אתא לאשמעינן אלא דשריא לעלמא מאי אפי' דמשמע אע"ג דכשתי אמהות דמו שרו לעלמא לגבי יבמה לשוק לא איכפת לן אי צעי אס אחת נינהו או לא: **דאע"ג דסרוייהו לידתן בקדושה.** דאחי לאיחלופי בישראל ולמישרי יבמה לשוק בלא חליצה אפי' הכי שרו לעלמא דמידע ידעי דייבום מן האב הוא ועובד כוכבים אין לו אב. ודוקא לעלמא אכל לדידהו מודי רב אחא דאפי' כרת דאשת אח איכא כיון דלידתן בקדושה הרי כאלן אחוס מן האם ודקא משני רב אחא ולדידהו נמי שריין ארישא קאמר ולא אסיפא: **שני אחים תאומים.** דהני ודאי אחים נינהו מן האב דק"ל (לקמן דף נח) טיפה אחת היא ומתחלקת לשתיים אפילו הכי לא חולצין ולא מייבמין: **ואין חייבין משום אשת אח.** אפי' קידשו לאחר שנתגיירו דגר שנתגייר כקמן שנוולד דמי הלכך אין לו אחוס ואפילו מן האם: **לא חולצין ולא מייבמין.** דלד ייבום מן האב הוא והני אין להם אב דורע מנרי" כבהמה: **אבל חייבין.** כרת משום אשת אח מן האם שהרי היא בישראלית שילדה בניס: הא

(א) [גירסת הערוך ישל
לכו], (ב) ז"ל חדא. יעב"ץ,
(ג) סנהדרין נח, (ד) [לעיל
כב. וס"ג], (ה) [ז"ל אחר
ד"ה לאחוס], (ו) [אב ואם
רש"ש], (ז) [בס"א: גר,
(ח) [ערך דל ג'].

הגהות הב"ח

(א) גמ' דשמעון לגר כריה
דלוי הכי: